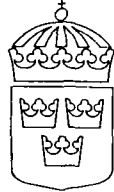

Regeringens skrivelse

1991/92:164

med redogörelse för verksamheten inom
Europarådets ministerkommitté under år 1991

Skr.
1991/92:164

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 27 maj 1992 redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1991.

På regeringens vägnar

Bengt Westerberg

Margaretha af Ugglas

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 maj 1992

Närvarande: statsrådet B. Westerberg, ordförande, och statsråden Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Hellsvik, Björck, Davidsson, Lundgren, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet af Ugglas

Skrivelse med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1991

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Regeringen har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967–90, senast med skr. 1990/91:165. En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1991 har utarbetats inom utrikesdepartementet efter samråd med cheferna för justitie-, social-, utbildnings-, arbetsmarknads-, kultur-, civil- och miljö- och naturresursdepartementen samt det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om bl.a. familjerätt och stats- och förvaltningsrätt, det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om hälso- och sjukvård och socialförsäkringar, det statsråd som har till uppgift att föredra bl.a. idrottsärenden, det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden som rör det offentliga skolväsendet och därtill anslutande särskilda utbildningsformer, fristående skolor och frivilligt folkbildningsarbete och det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om bl.a. markanvändning och fysisk planering. Redogörelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag hemställer att regeringen överlämnar redogörelsen till riksdagen.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

I. Ministerkommittémöten

1. Allmänt

Verksamheten i ministerkommittén kom i hög grad att präglas av omvälvningarna i Central- och Östeuropa. Stort intresse ägnades också åt Europarådets relationer till ESK-processen.

Sverige övertog för en halvårsperiod ordförandeskapet i ministerkommittén vid slutet av det 88:e ministerkommittémötet i april 1991. I det tal som dåvarande utrikesministern höll vid detta tillfälle tog han upp de områden som Sverige ville lägga tonvikten vid under ordförandeskapet.

Som första område angavs att Europarådet skulle fortsätta att stödja reformsträvandena i Central- och Östeuropa. Denna allmänna viljeinriktning bland Europarådets medlemsstater resulterade sedermera i att det 89:e ministermötet i november 1991 stödde generalsekreterarens förslag om att upprätta ett särskilt treårsprogram för utveckling av lag och demokrati i Central- och Östeuropa.

Utrikesministern fäste i sitt tal också vikt vid en reformering av övervakningsorganen för Konventionen om de mänskliga rättigheterna i syfte att nedbringa de alltför långa handläggningstiderna för enskilda mål. Vid det 89:e ministerkommittémötet den 26 november uttalade ministrarna sin oro över den långa tidsutdräkten och instruerade ställföreträdarna att som en första prioritet påskynda arbetet med en reform. Två andra viktiga punkter i talet var Europarådets förhållande till ESK-processen samt översyn och bättre planering av Europarådets verksamhet.

I sin egenskap av ordförande reste utrikesministern till Albanien i maj 1991 för att undersöka möjligheterna och viljan på albansk sida att utveckla kontakter med Europarådet.

Under ordförandeskapet ägde två s.k. fyrpartsmöten rum i maj respektive november i Strasbourg. Deltagare vid dessa möten, som tillkom år 1989 i syfte att stärka banden mellan Europarådet och EG, är ministerkommitténs respektive EG-rådets ordförande, Europarådets generalsekreterare samt EG-kommissionens president. Vid dessa bägge möten diskuterades främst utvecklingen i Central- och Östeuropa samt EG:s förhållande till Europarådet i ljuset av de då pågående förhandlingarna om en revidering av Romtraktaten.

Som ordförande i ministerkommittén var utrikesministern också närvarande vid parlamentarikerförsamlingens sommarsession i Helsingfors och vid höstsessionen i Strasbourg, varvid redogörelser för verksamheten inom ministerkommittén lämnades.

Ministerkommittén höll, som framgår ovan, två ordinarie möten och dessutom ett extra möte under år 1991. Ställföreträdarkommittén sammanträdde tio gånger för att behandla allmänna frågor och åtta gånger för att behandla frågor rörande främst mänskliga rättigheter. Därtill höll ställföreträdarna sex extra endagsmöten, vid vilka i första hand dryftades ärenden avseende

Central- och Östeuropa samt Europarådets relationer med ESK. Till ställföreträdarna har av praktiska skäl delegerats rätten att behandla och fatta beslut i ärenden inom ministerkommitténs kompetensområde, när ministerrarna inte är samlade.

Six ordinarie fackministerkonferenser arrangerades inom Europarådet under året. Sålunda hölls en kommunministerkonferens den 15–16 maj i Bergen, en migrationsministerkonferens den 17–18 september i Luxemburg, en ministerkonferens om massmediepolitik den 9–10 oktober i Nicosia, en familjeministerkonferens den 15–17 oktober i Luzern, en utbildningsministerkonferens den 16–17 oktober i Wien och en ministerkonferens om regionalplanering den 4–5 november i Ankara.

Vidare anordnades den 24–25 januari i Europarådets regi, på initiativ av Österrike, en ministerkonferens i Wien om migrationsrörelser från Central- och Östeuropa. En konferens på ministernivå om rehabilitering av handikappade, arrangerad av Europarådets kommitté för handikappfrågor, ägde rum den 7–8 november i Paris. Härtill kom tre informella ministermöten, nämligen ett kulturministermöte den 21–23 mars i Leon i Spanien, ett sportministermöte den 16–18 april i Budapest och ett justitieministermöte den 17–19 juni i Ottawa. Den Europeiska sociala stadgans 30-årsjubileum högtidlighölls med ett högnivåmöte den 21–22 oktober i Turin.

Europarådets ordinarie budget uppgick under år 1991 till ca 572 miljoner franska francs. Sveriges totala bidrag till organisationen (inklusive bidrag till vissa underordnade verksamheter) uppgick till ca 20 miljoner kronor.

2. 88:e ministerkommittémötet

Europarådet höll sitt 88:e ministerkommittémöte i Strasbourg den 25 april under ordförandeskap av den spanske utrikesministern Francisco Fernandez Ordonez. Den svenska delegationen leddes av dåvarande utrikesministern Sten Andersson.

Under mötet diskuterade ministrarna främst utvecklingen av Europarådets kontakter med länderna i Central- och Östeuropa, Europarådets roll i ESK-processen, situationen i Irak samt det initiativ ("ESK-M") som några medlemsländer tagit beträffande en konferens om säkerhet och samarbete i Medelhavsområdet.

Ministrarna ansåg att Europarådet skulle fortsätta sin öppna politik gentemot länderna i Central- och Östeuropa för att därigenom bidra till en utveckling mot demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. I detta sammanhang underströks betydelsen av samarbets- och biståndsprogram för mänskliga rättigheter och lokal demokrati, liksom på de rättsliga och sociala områdena, för de länder som förpliktat sig till demokratiska reformer.

Beträffande Jugoslavien upprepade ministrarna att de hoppades se snabba framsteg mot demokrati och marknadsekonomi och full respekt för de mänskliga rättigheterna i landets alla delar samt att landets territoriella integritet skulle kunna upprätthållas. Ministrarna inbjöd Bulgarien att tillträda den Europeiska kulturkonventionen och noterade med intresse utsikterna för kontakter med Rumänien. Ministrarna hoppades att reform- och demo-

kratiseringssträvandena i Albanien skulle stärkas och ansågs att genomgripande reformer, fullständig demokratisering kombinerad med full respekt för de mänskliga rättigheterna, skulle kunna förhindra massutvandringen från landet. Ministrarna noterade med tillfredsställelse att samarbetet med Sovjetunionen fortsatte att utvecklas.

Ministrarna upprepade att Europarådet på lämpliga områden bör fortsätta att lämna bidrag till ESK-processen, i synnerhet beträffande den mänskliga dimensionen och på kulturområdet. I denna anda instruerades ställföreträdarna att aktivt fortsätta förberedelserna med Europarådets bidrag till ESK-mötet om kulturarvet i Krakow den 28 maj–7 juni samt till mötet om minoriteter i Genève den 1–19 juli. I detta sammanhang betonades det potentiella värdet av Europarådet och dess kulturkonvention. Ministrarna upprepade sin önskan att Europarådet skulle beredas tillfälle att lämna ett bidrag till ESK-konferensen i Moskva om den mänskliga dimensionen hösten 1991.

Beträffande Irak upprepade ministrarna sitt fördömande av de flagranta, brutala och massiva kränkningarna av de mänskliga rättigheterna. Djupt oroade över det öde som hundratusentals flyktingar, särskilt kurder och shiiter rönt, försäkrade ministrarna sin beredskap att samarbeta med intresserade parter, särskilt Turkiet och Iran, samt humanitära organisationer och Förenta Nationerna för att lämna bistånd och hjälp till dem som utsatts för förtryck och fördrivning.

Ministrarna noterade med intresse de pågående förhandlingarna mellan EFTA-länderna och EG om etablerandet av en Europeisk ekonomisk sfär.

Ministrarna studerade med intresse det initiativ som Spanien, Frankrike, Italien och Portugal tagit beträffande en konferens om säkerhet och samarbete i Medelhavsområdet.

3. 89:e ministerkommittémötet

Europarådets 89:e ministerkommittémöte ägde rum den 26 november i Strasbourg under ordförandeskap av utrikesminister Margaretha af Ugglas, som tillika ledde den svenska delegationen.

Ministerkommittémötet inleddes med en ceremoni för att markera Polens inträde i Europarådet. Polen blev därmed Europarådets 26:e medlemsland. Vid ceremonin höll utrikesministern, i egenskap av ordförande i ministerkommittén, ett tal där Polen varmt välkomnades in i det demokratiska Europa. Även Europarådets generalsekreterare och ordföranden i parlamentarikerförsamlingen höll välkomsttal. Den polske utrikesministern Krzysztof Skubiszewski höll ett tal där han uttalade sin djupa tillfredsställelse över Polens medlemskap.

Diskussionen vid ministerkommittémötet kom främst att kretsa kring Europarådets roll i det nya Europa, förhållandet till ESK, mänskliga rättigheter samt situationen i Jugoslavien. Under mötet gavs även tillfälle att föra en diskussion med utrikesministrarna från Estland, Lettland och Litauen om samarbetet mellan dessa stater och Europarådet.

Ministrarna betonade behovet av att vidareutveckla Europarådets roll som en samlingspunkt och ett forum för samarbete i det nya Europa.

Europarådet utgjorde en direkt tillgänglig struktur för mottagande av och samarbete med länderna i Central- och Östeuropa. För detta hade dessa länder ett omedelbart behov och hade därtill visat ett starkt intresse. Mot denna bakgrund önskade ministrarna ge en klar politisk signal om Europarådets beredskap att leva upp till de politiska krav organisationen har att uppfylla. Ministrarna instruerade ställföreträdarna att i detalj granska en plan för utveckling av lag i Central- och Östeuropa samt ett program för lokal demokrati. De beslutade också att djupare dryfta vissa förslag som framlagts beträffande skyddet av nationella minoriteter. Ministrarna betonade vikten av en fortsatt politisk dialog i ministerkommittén, såväl i allmänhet som i synnerhet vad avser Europarådets mellanstatliga aktiviteter. Åt ställföreträdarna uppdrogs att, i samverkan med parlamentarikerförsamlingen, aktivt fortsätta studera de reformförslag som lagts i arbetsgruppen om Europarådets institutionella roll.

Ministrarna uttryckte sitt stöd för stärkandet av ett effektivt samband med ESK i syfte att på bästa sätt utnyttja Europarådets erfarenhet och kapacitet.

Ministrarna välkomnade medlemskapsansökningarna från Bulgarien, Estland, Lettland och Litauen och hoppades att dessa länder skulle vara i stånd att bli medlemmar under år 1992. Ministrarna uppmuntrade fortsatt och intensifierat samarbete med Rumänien och Albanien, vilket borde kunna hjälpa dessa länder med demokratiska reformer och därmed bana väg för framtida medlemskap. Ministrarna inbjöd vidare Rumänien att tillträda den Europeiska kulturkonventionen.

Ministrarna underströk det mycket värdefulla arbete som utförs av kommissionen och domstolen för de mänskliga rättigheterna. De uttryckte emellertid sin oro över att den redan tunga arbetsbördan, som medförde långa handläggningstider, kunde öka i och med att fler stater ansluter sig till den Europeiska konventionen om mänskliga rättigheter. Ställföreträdarna instruerades att, som en första prioritet, påskynda arbetet med en reform av konventionens övervakningsorgan. Ministrarna var eniga om behovet av att erforderliga finansiella resurser avsätts i detta syfte.

Ministrarna uttryckte djup oro över krisen och de fortsatta stridigheterna i Jugoslavien. De fördömde ånyo det maktmissbruk, de kränkningar av de mänskliga rättigheterna och de övergrepp mot civilbefolkningen som redan den 8 oktober föranlett ministerkommittén att suspendera samarbetet mellan Europarådet och de jugoslaviska myndigheterna. Ministrarna bekräftade sitt stöd för de ansträngningar som EG, ESK och Förenta Nationerna gjorde för att få till stånd en fredlig och allsidig politisk lösning.

Fogad till den kommuniké som utfärdades vid mötet fanns en deklaration som fördömde Indonesiens agerande i Östra Timor.

4. Extra ministerkommittémöte

Ett extra ministerkommittémöte ägde rum i Madrid den 21 februari. Mötet hade kallats för att diskutera utvecklingen av Europarådets förbindelser med länderna i Central- och Östeuropa, samt Europarådets roll i Europa och då särskilt relationen till ESK-processen. Ordförande för mötet var den

spanske utrikesministern Francisco Fernandez Ordonez. Den svenska delegationen leddes av dåvarande utrikesministern Sten Andersson.

Skr. 1991/92:164
Bilaga

Ministerkommittémötet inleddes med en ceremoni för att markera Tjeckoslovakiens inträde i organisationen som dess 25:e medlemsland.

Vid mötet framträdde presidenten i parlamentarikerförsamlingen och redogjorde för sina intryck från en resa som en församlingsdelegation gjort i Sovjetunionen. Bland parlamentariker i Ryska republiken hade farhågor uttryckts för att konservativa krafter skulle slå tillbaka. Samarbetet med Sovjetunionen borde vara flexibelt men principfast och styrande härvidlag bör vara den utsträckning i vilken mänskliga rättigheter respekteras.

De central- och östeuropeiska ländernas närmande till Europarådet välkomnades och organisationen skulle även framgent aktivt utveckla kontakterna med dessa länder. Ministrarna uppdrog åt ställföreträdarna att skyndsamt utvärdera samarbetet med dessa länder och indikera vilka åtgärder som måste vidtas för att anpassa det till de rådande behoven, särskilt vad beträffar utbildning av bl.a. tjänstemän och lärare.

Ministrarna hälsade med tillfredsställelse att ESK:s toppmöte i Paris den 19–21 november 1990 uttryckligen hade erkänt Europarådet och den betydelsefulla roll det spelar i dagens Europa. Ministrarna uttryckte förhoppningen att Europarådet skulle beredas tillfälle att delta vid ESK-mötet i Moskva om den mänskliga dimensionen hösten 1991. Ministrarna uppmanade ordförandelandet i Europarådet att så långt möjligt befrämja rådets intressen i ESK-processen. Ministrarna föreslog att expertmöten organiseras på de områden där Europarådet har särskild expertis och erfarenhet att bidra med i ESK-processen, t.ex. mänskliga rättigheter och regionalt samarbete.

Vid mötet berördes även Gulfkrisen och ministrarna uppmanade Irak att ovillkorligen och utan inskränkningar leva upp till säkerhetsrådets resolutioner för att på så sätt öppna vägen för fred.

Vid en informell avslutande session deltog även utrikesministrarna från Bulgarien, Rumänien och Sovjetunionen för en diskussion om det framtida samarbetsmönstret i Europa.

Efter mötet hölls en ceremoni där Sovjetunionen anslöt sig till den Europeiska kulturkonventionen.

II. Verksamheten inom organisationens nio huvudsektorer

1. Mänskliga rättigheter och jämställdhetsfrågor

Mänskliga rättigheter

Ministerkommitténs arbete på MR-området präglades av utvecklingen i Central- och Östeuropa. Den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och dess tilläggsprotokoll undertecknades av Ungern, Tjeckoslovakien och Polen i samband med dessa staters inträde i Europarådet. Per den 31 december 1991 hade nämnda tre länder inte ratificerat konventionen. Också andra östeuro-

peiska stater har ansökt om medlemskap i Europarådet och kan förväntas underteckna konventionen inom de närmaste åren.

På grund av det ökade antalet konventionsstater har reformeringen av konventionens övervakningsmaskineri kommit i fokus. Under sitt ordförandeskap i ministerkommittén underströk den svenske utrikesministern behovet av att snabbt finna en lösning på hur övervakningssystemet bäst skall kunna reformeras så att det kan fungera på ett effektivt sätt också då konventionsstaternas antal ökar. Syftet är att åstadkomma att prövningen inför konventionsorganen påskyndas så att ett slutligt avgörande uppnås snabbare än vad som i dag är fallet. För närvarande kan det ta över fem år innan den enskilde klaganden erhåller ett slutligt avgörande.

Från svensk sida har också konkreta förslag lagts fram om hur processen skall kunna rationaliseras så att den enskilde klaganden snabbare erhåller ett avgörande (se regeringens skrivelse till riksdagen 1990/91:165 avseende verksamheten i Europarådets ministerkommitté under år 1990). Vid sitt 89:e möte gav ministerkommittén högsta prioritet åt arbetet på en reformering av processen.

Mot bakgrund av de etniska motsättningar som visat sig i vissa europeiska stater på senare tid ägnades också minoritetsfrågorna ökad uppmärksamhet. Kommissionen för demokrati genom lag, den s.k. Venedigkommissionen, har lagt fram ett förslag till en särskild konvention för säkerställandet av minoriteters rättigheter. Ministerkommittén gav styrkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH) i uppdrag att vid ett extra möte i januari 1992 överväga åtgärder för att förbättra det internationella skyddet för nationella minoriteter, bl.a. ändamålsenligheten av en särskild medlingsmekanism för minoritetskonflikter inom Europarådets ram. Också andra initiativ har tagits på detta område, vilka för närvarande behandlas i CDDH.

Ministerkommittén övervakade liksom tidigare år fortlöpande verkställandet av Europadomstolens domar och granskade och överprövade de rapporter som den Europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna avgett över enskilda klagomål. Ministerkommittén antog under året 36 resolutioner i sådana ärenden. Fem av dessa rör klagomål mot Sverige.

Det löpande arbetet på det mänskliga rättighetsområdet bedrevs i övrigt liksom under tidigare år i CDDH och i dess expertkommittéer.

Hösten 1991 utarbetade CDDH ett tionde tilläggsprotokoll till Europakonventionen, vilket antogs av ministerkommittén. Protokollet innebär att kravet på två tredjedels majoritet för konstaterande av konventionsbrott enligt artikel 32 i konventionen avskaffas. Sedan protokollet trätt i kraft kommer sådana beslut alltså att kunna fattas med enkel majoritet. Vidare ändras ministerkommitténs procedurregler såtillvida att även kommitténs beslut om ersättning till enskilda vid konventionsbrott förutsätts bli folkrättsligt bindande för staterna på samma sätt som domstolens domar. Sverige har aktivt stött båda dessa reformer.

Som nämnts fokuserades intresset under året på hur man skall kunna hantera det ökade antalet individuella klagomål till kommissionen på ett effektivt sätt. Under år 1991 registrerades 1 648 nya klagomål hos kommissionen, varav 90 mot Sverige. Motsvarande siffror för år 1990 var 1 657 resp. 125. I ett stort antal mål som kommit in till kommissionen har handläggningen över

huvud taget inte hunnit påbörjas. I genomsnitt tar det mer än fem år innan ett mål slutligen avgjorts av konventionsorganen. Vissa brådskande mål, t.ex. sådana som rör brott mot artikel 3 – skyddet mot tortyr m.m. – behandlas dock med förtur.

Genom Europadomstolens avgöranden och tolkningar klargörs den närmare innebörden av de förpliktelser som konventionen innehåller. Domstolen får därigenom ett stort inflytande på den nationella rättstillämpningen, särskilt i de länder där konventionen och dess tilläggsprotokoll införlivats med den nationella rättsordningen som nationell lag. Ökningen av antalet klagomål till kommissionen har nu också börjat återspeglas i domstolens statistik. Under år 1991 hänsköts 93 mål till domstolens prövning. Fram t.o.m. år 1980 hade domstolen meddelat dom i endast 31 mål. Vid utgången av år 1991 hade domstolen avgjort 307 mål, varav 72 enbart under år 1991. Av de 307 avgjorda målen rör 24 klagomål mot Sverige. En redovisning av de fram till år 1991 meddelade domarna i mål mot Sverige finns i prop. 1990/91:79 om avgivande av förklaring enligt artikel 46 i den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Publikationen Utrikesfrågor 1991 innehåller referat av de domar som meddelats i mål mot Sverige under år 1991.

I regeringens skrivelse till riksdagen 1990/91:165 avseende verksamheten i ministerkommittén under år 1990 redogjordes kortfattat för de åtgärder som hittills vidtagits för att komma till rätta med arbetsbelastningen. Det där nämnda åttonde tilläggsprotokollet, som bl.a. ger kommissionen möjlighet att arbeta på kamrar, har lett till en snabbare behandling av klagomålen. Det från svensk sida framlagda förslaget om en reformering av övervakningssystemet överensstämmer i allt väsentligt med ett nederländskt förslag som lades fram samtidigt med det svenska. Dessa reformförslag analyserades under året närmare i en av de expertkommittéer som arbetar med att ta fram förslag om förbättringar av processen. Denna analys kommer att avslutas under år 1992. Då väntas också ett beslut komma att fattas efter vilken linje konventionssystemet skall reformeras.

Expertkommittén för utveckling av de i konventionen upptagna rättigheterna gavs under året i uppdrag att analysera förutsättningarna för att i ett tilläggsprotokoll till konventionen introducera vissa rättigheter till skydd för intagna i fängelser och andra frihetsberövade.

I styrkommittén förbereds också olika rekommendationer på området mänskliga rättigheter, bl.a. en rekommendation om information om HIV-smittades rättigheter.

I detta sammanhang kan finnas anledning att nämna i vilken utsträckning tilläggsprotokollen till Europakonventionen ratificerats av medlemsstaterna. Uppgifterna gäller förhållandet den 31 december 1991. Som nämnts ovan hade själva konventionen vid denna tidpunkt ratificerats av samtliga medlemsstater utom Polen, Tjeckoslovakien och Ungern. Samtliga stater som ratificerat konventionen har också accepterat den enskilda klagorätten samt domstolens jurisdiktion.

Det första tilläggsprotokollet, som rör bl.a. äganderättsskyddet, har ratificerats av samtliga konventionsanslutna stater utom Schweiz och Liechtenstein.

Det fjärde tilläggsprotokollet, som rör bl.a. rätten till rörelsefrihet och rätten att lämna sitt land samt förbud mot kollektiv utvisning av utlänningar, har ratificerats av samtliga konventionsanslutna stater utom Grekland, Liechtenstein, Malta, Schweiz, Spanien, Turkiet och Storbritannien.

Det sjätte tilläggsprotokollet, som förbjuder användning av dödsstraff i fredstid, har ratificerats av samtliga konventionsanslutna stater utom Belgien, Cypern, Grekland, Irland, Turkiet och Storbritannien.

Det sjunde tilläggsprotokollet, som bl.a. anger vissa rättssäkerhetsgarantier vid utvisningsförfaranden samt rätt till överprövning av brottmålsdomar, har ratificerats av samtliga konventionsanslutna stater utom Belgien, Cypern, Irland, Liechtenstein, Malta, Nederländerna, Portugal, Spanien, Tyskland, Turkiet och Storbritannien.

Det nionde tilläggsprotokollet, som ger också den enskilde rätt att erhålla prövning av ett enskilt klagomål i domstolen, om domstolen ger prövnings-tillstånd, hade vid utgången av år 1991 inte ratificerats av någon stat. För Sveriges del sammanhänger detta med att ändamålsenligheten av protokollet måste ses i ljuset av de mer långtgående reformförslag som för närvarande bereds. Detta protokoll har således inte trätt i kraft.

Övriga protokoll, som med undantag av det tionde alla trätt i kraft, rör främst processuella ändringar i förfarandet inför konventionsorganen.

I detta sammanhang bör också nämnas den Europeiska konventionen till förhindrande av tortyr, som antogs av ministerkommittén den 26 juni 1987. Denna konvention hade vid utgången av år 1991 ratificerats av 23 av Europarådets medlemsstater. Under år 1991 ratificerades den av Belgien, Grekland och Liechtenstein. Detta innebär att konventionen numera ratificerats av samtliga medlemsstater utom Polen, Tjeckoslovakien och Ungern. Sverige ratificerade konventionen den 21 juni 1988. Konventionen trädde i kraft den 1 februari 1989. Den enligt konventionen bildade granskningskommittén påbörjade under år 1990 sin egentliga verksamhet. Den företog då besök i Danmark, Malta, Storbritannien, Turkiet och Österrike. Under år 1991 gjordes besök i Frankrike, Schweiz, Spanien, Sverige och Tyskland samt ett nytt besök i Turkiet. De rapporter som avgetts från besöken är inte offentliga. Att en sådan rapport är konfidentiell, om inte den berörda staten själv begär att den görs offentlig, följer av konventionstexten. För en närmare redovisning av konventionens innehåll hänvisas till prop. 1987/88:133. Rapporterna från besöken i Storbritannien, Danmark och Österrike har, efter medgivande från dessa stater, numera offentliggjorts. Rapporten från besöket i Sverige, som tillställdes Utrikesdepartementet i februari 1992, har också offentliggjorts.

Jämställdhetsfrågor

Kommittén för jämställdhet mellan kvinnor och män (CEEG) sammanträdde två gånger under året. Kommittén fortsatte förberedelserna för den tredje europeiska jämställdhetsministerkonferensen som kommer att äga rum i mars 1993 i Venedig. Huvudfrågor vid konferensen blir dels våld mot kvinnor, dels media. Vidare planerades en konferens med tema "Jämställdhet mellan kvinnor och män i ett förändrat Europa" som sedan ägde rum i månadsskiftet mars-april 1992 i Poznan, Polen.

TVå arbetsgrupper etablerades, en för att utveckla begreppet "likhetsdemokrati" och en för att undersöka möjligheterna för en europeisk databank om jämställdhet mellan kvinnor och män.

Ett seminarium om "Åtgärder mot kvinnoförnedring och påtvingad prostitution som övergrepp mot mänskliga rättigheter och individens värdighet" arrangerades i september i Strasbourg. Seminariet ledde till ett förslag om en arbetsgrupp för en fördjupning av de diskussioner som fördes under seminariet.

Kommittén påbörjade även ett arbete med en europeisk kampanj om jämställdhet mellan kvinnor och män.

Under år 1991 beslutades att även jämställdhetskommittén fr.o.m. år 1992 skall få status som styrkommitté.

2. Massmediefrågor

Rekommendationer och konventioner

Den under året antagna rekommendationen R(91)14 om lagligt skydd för krypterade TV-sändningar tar sikte på den allt mer omfattande hanteringen av piratdekodrar. Det är i första hand tillverkning, import och spridning av sådana dekodrar som man vill bekämpa. Rekommendationen behandlar också möjligheten att kriminalisera bruket av piratdekodrar i kommersiellt syfte.

I rekommendationen R(91)5 om rätten till korta rapporter från större evenemang, trots att ett företag köpt ensamrätten till nyhetsbevakningen, följs vissa uttalanden i Konventionen om gränsöverskridande television upp.

Det visade sig inte möjligt att i styrkommittén nå enighet i fråga om de närliggande rättigheterna vid satellitsändningar. Arbetet med ett förslag till konvention härom fortsätter.

Kommittéarbetet

Styrkommittén för massmediefrågor (CDMM) sammanträdde fyra gånger under året. Förberedelserna för den tredje europeiska medieministerkonferensen upptog mycket av kommitténs tid, liksom förberedelserna för den förutnämnda Konventionen om gränsöverskridande television. Av allt att döma kommer konventionen att träda i kraft under år 1992. Bland de undergrupper som arbetade under året må nämnas den om "Tendenser till ägar-koncentration inom massmedieområdet". Arbetet härmed ventilerades på ministerkonferensen och kommer att fortsätta under år 1992. Sverige deltar i detta arbete.

Övrigt

Fackministerkonferensen i Nicosia i oktober 1991 var den tredje i sitt slag och markerade på flera sätt de kraftiga förändringar som massmediestrukturen i Europa genomgår beroende både på tekniska innovationer och på de politiska omvälvningarna i det f.d. östblocket. De små ländernas och språk-

områdenas svårigheter att hävda sig när det gäller film- och TV-produktion uppmärksammades särskilt. Bl.a. enades man om att stärka utbildningsmöjligheterna för olika grupper inom den audiovisuella sektorn.

Skr. 1991/92:164
Bilaga

3. Sociala frågor, arbetsmarknads-, migrations- och befolkningsfrågor

a) Social trygghet

Rekommendationer och resolutioner

Ministerkommittén antog under året en rekommendation R(91)2 om socialförsäkringsskydd för personer utan yrkesstatus och för personer som utför obetalt hushållsarbete samt ytterligare en rekommendation R(91)3 om socialförsäkringsskydd för utsända arbetstagare.

Ministerkommittén antog vidare 15 resolutioner (CSS(91)1–15) om tillämpningen under tiden 1 juli 1988 till och med 30 juni 1989 av den Europeiska balken om social trygghet i de av rådets medlemsstater som ratificerat balken. I resolutionen CSS(91)12 finner kommittén att Sverige till fullo fortsatt uppfyller sina konventionsförpliktelser enligt balken och dess protokoll.

Kommittéarbetet

Styrkommittén för social trygghet sammanträdde två gånger under året. I samband med kommitténs höstmöte i Strasbourg anordnades ett kollokvium om "Ålderspensioner och sjukvårdsförmåner och deras påverkan på socialförsäkringens kostnader och finansiering". Med utgångspunkt från detta kollokvium planerar kommittén i samarbete med flera andra styrkommittéer ett multidisciplinärt projekt om åldrande och socialt skydd.

Kommittén antog under året en rekommendation om utsträckande av rätten till familjeförmåner (barnbidrag) till hela befolkningen oavsett förvärvsarbete eller inkomster.

En undergrupp arbetade med formulär för medlemsstaternas rapportering om tillämpningen av den år 1990 undertecknade, men ännu inte av något land ratificerade, reviderade balken om social trygghet.

Slutligen förbereddes 1992 års möte för socialförsäkringsministrarna i rådets medlemsstater. Mötet kommer att ägnas socialförsäkringen och sysselsättningen.

I kommitténs möten deltog observatörer från bl.a. Bulgarien, Polen, Australien och Canada.

b) Arbetsmarknadsfrågor och socialtjänst

Styrkommittén för arbetsmarknadsfrågor (CDEM) sammanträdde två gånger under året.

I samband med kommitténs höstmöte anordnades ett öst-västkollokvium med ca 100 deltagare, om hur man kan arbeta för att motverka att sociala problem uppstår vid kraftiga och snabba strukturomvandlingar. Deltagande

stater från Central- och Östeuropa var Bulgarien, Tjeckoslovakien, Polen, Rumänien, Ryssland och Ungern.

Slutrapport gällande 1990/91 års studie "Platsförmedlingens och arbetsmarknadsutbildningens roll för att underlätta för långtidsarbetslösa att er-hålla arbete" lades fram. Vidare avslutade expertkommittén "De ungas situation vid övergången mellan skola och arbete" (EM-SJ), i vilken Sverige deltagit, sitt arbete genom att presentera en slutrapport.

Beslut fattades om tre expertkommittéer med start år 1992 och år 1993 avseende: "Föreina arbete och familjeliv" (EM-CP), "Utveckling av små och medelstora företag" (EM-DE) och "Arbetsförmedlingsservice" (EM-CF). I de två sistnämnda deltar Sverige.

Styrkommittén för socialpolitiska frågor (CDPS) sammanträdde två gånger under år 1991. Därvid avrapporterades en studie om våld mot äldre. Under året hölls vidare en konferens om fattigdom och marginalisering med ca 400 deltagare. 1991 års familjeministerkonferens hölls i Luzern och behandlade familjepolitik och decentralisering. Styrgruppens nästa större projekt kommer att beröra barn- och familjepolitik.

Sociala stadgan

Sammanlagt 26 stater har nu undertecknat stadgan. Under år 1991 tillkom Liechtenstein, Ungern och Polen.

Även antalet ratifikationer utökades med tre. De nya fördragsslutande staterna är Finland, Portugal och Luxemburg, vilket betyder att 20 av Europarådets medlemsländer förbundet sig att följa den helt eller delvis. Finland ratificerade även det till stadgan hörande tilläggsprotokollet, som tidigare bara ratificerats av Sverige. När en tredje medlemsstat ratificerar tilläggsprotokollet träder detta i kraft.

Den år 1990 tillsatta ad hoc-kommittén med uppdrag att se över stadgan och i synnerhet övervakningssystemet höll tre möten under år 1991. Arbetet resulterade i

- ett förslag till ändringsprotokoll avseende de artiklar i stadgan som reglerar hur övervakningen skall gå till
- ett förslag till tilläggsprotokoll med ett system som gör det möjligt för organisationer att klaga hos Europarådet när det gäller medlemsstaternas tillämpning av stadgan
- en lista på förslag till förbättringar som inte förutsätter textförändringar av något slag.

Förslaget till ändringsprotokoll antogs av ministerkommittén inför firandet av den sociala stadgans 30-årsjubileum i oktober 1991. Det öppnades för undertecknande i samband med jubiléet och undertecknades omedelbart av Belgien, Cypern, Frankrike, Italien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Norge, Spanien, Storbritannien och Sverige. Norge undertecknade protokollet utan förbehåll för ratifikation. Senare har även Grekland och Ungern undertecknat.

Ändringsprotokollet träder i kraft först då alla länder som ratificerat stadgan även ratificerat protokollet. I praktiken är det dock mycket som kan tillämpas före ikraftträdandet eftersom den nya texten på många ställen inte

strider mot innehållet i den gällande texten i stadgan utan i stället klargör mera detaljerat hur man skall förfara i olika sammanhang.

Ad hoc-kommitténs arbete fortsätter. Ministerkommittén beslöt i december 1991 att utsträcka kommitténs uppdrag för att den skall kunna gå vidare med

- det tidigare nämnda förslaget till tilläggsprotokoll med ett klagosystem för organisationer
- en reform av rapporteringssystemet
- förslag till förbättringar i övervakningssystemet utan förändringar i texten
- förändringar i det materiella innehållet i stadgan.

c) Migration, asylfrågor m.m.

I september 1991 hölls i Luxemburg i regi av Europarådets migrationskommitté (CDMG) den fjärde europeiska migrationsministerkonferensen. Det fanns hos de deltagande länderna en betydande samsyn i de flesta väsentliga frågor. Det ansågs t.ex. att kortsiktiga åtgärder att kontrollera invandringen måste kombineras med åtgärder för att långsiktigt angripa bakomliggande orsaker. Vidare gav man uttryck för att målet för invandrapolitiken måste vara integration, inte assimilering, och att aktiva insatser måste sättas in på olika områden för att bistå invandrare och flyktingar i integrationsprocessen.

Inom CDMG fortsatte det europeiska samarbetet rörande flyktingars och invandrades integration i invandringsländerna. Under året slutfördes det s.k. "Community Relations"-projektet om olika aspekter på etniska relationer. Erfarenheterna från projektet har sammanfattats i en särskild rapport, "Etniska relationer i Europa", som redovisar strategier för att åstadkomma bättre etniska relationer och ökad jämlikhet mellan flyktingar/invandrare och övrig befolkning. Rapporten kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet inom både Europarådet och de olika länderna.

Europarådets expertkommitté för asylrätt och flyktingfrågor (CAHAR) möts i regel två gånger per år. Ett omfattande arbete har utförts för att utforma förslag till en konvention om tillämpning av den s.k. första asyllandsprincipen, vilket bidragit till att lägga rättslig grund för och givit idéer till liknande arbete på annat håll. Komparativa studier av lagstiftning på området, procedurregler m.m. samt erfarenhetsutbyte är ett viktigt arbetsområde för kommittén, som för närvarande har svenskt ordförandeskap.

Bland annat mot bakgrund av de stora politiska förändringarna i Central- och Östeuropa på senare tid och ett väntat migrationstryck på Västeuropa därifrån, sammankallades i Europarådets regi på initiativ av Österrike en ministerkonferens i januari 1991 om migrationsrörelser från Central- och Östeuropa.

Vid konferensen antogs en deklaration om migrationspolitiskt samarbete i Europa med rekommendationer om bl.a. information om immigrationslagstiftning och arbetsmarknadsförhållanden i Västeuropa, möjligheter till avtal om arbetskraftsinvandring och bistånd till öst för ekonomisk utveckling och stärkande av de mänskliga rättigheterna.

För uppföljning härav tillsattes en grupp av högre tjänstemän från varje deltagande land (38 stater) och ett antal internationella organisationer.

Denna grupp har sammanträtt två gånger sedan dess. De ämnen som har behandlats är personers fria rörlighet och gränskontroll, biståndsfrågor samt informationsutbyte och -försörjning. Det senaste mötet ägde rum i Stockholm i slutet av juni 1991. Ett 30-tal länder deltog.

Frågor om migrerande arbetstagares rättsliga ställning behandlas inom en rådgivande kommitté med anledning av 1977 års Konvention om migrerande arbetstagares rättsliga ställning. Kommittén höll två möten under år 1991, dels i mars, dels i december. Vid dessa möten diskuterades bl.a. möjligheten till en reviderad, alternativt helt ny konvention med sikte på säsongsarbetare, vilken grupp för närvarande inte omfattas av konventionen.

d) Befolkningsstudier

Europeiska befolkningskommittén (CDPO) har från och med år 1991 gått över till att ha två årliga möten.

Vid årets första möte låg tonvikten på den årliga genomgången av den demografiska utvecklingen i medlemsländerna. Varje år gör någon representant i kommittén en standardiserad sammanställning av befolkningsutvecklingen i varje medlemsland samt skriver en rapport om de gemensamma huvuddragen. Rapporten ger den första översikten av föregående års utveckling. Den svenska utvecklingen brukar alltid röna stort intresse eftersom den anses ofta "leda" den demografiska utvecklingen och därmed förbåda vad som kommer att ske i andra länder. Exempelvis har mönstret med ogift samboende även blivit vanligt i många andra länder. För närvarande är huvudfrågan hur Sverige kan ha ett av de högsta födelsetalen i Europa samtidigt som kvinnorna har så hög förvärvsintensitet.

Kommittén avslutade ett arbete om "Samboende och barnafödande". I rapporten, som skrivits av en svensk konsult, ges en översikt av det ogifta samboendets omfattning i ett antal länder i Europa. I slutsatserna från expertkommittén påpekas vikten av att samla in jämförbar statistik i medlemsländerna som belyser det ogifta samboendet.

I det sammanfattande dokumentet från en expertkommitté med svenskt deltagande som studerat "Barnafödandet i ett livsperspektiv", understryks betydelsen av att denna typ av studier görs av alla medlemsländer. Om man enbart studerar variationer i barnafödandet mellan enskilda år, och bortser från förändringar i vid vilken ålder kvinnor får barn, finns det stor risk att man under- eller överskattar det framtida barnafödandet. Stora årliga variationer i födelsetalen kan motsvaras av mycket stabila födelsetal mellan olika generationer.

Vid CDPO:s andra möte diskuterades framför allt arbetet i de tre olika expertkommittéer som är tillsatta. I en av kommittéerna, den med CDMG gemensamma "Migration, demografi och sysselsättning", deltar Sverige med en expert. Gruppen skall studera såväl förhållanden som påverkar migration i emigrationsländerna, som invandringspolitik i immigrationsländerna. Man skall även beskriva flyttarna utifrån demografiska och socio-demografiska aspekter. Strömmen av flyttare från öst till väst skall studeras, men huvudvikten skall läggas vid strömmen från syd mot nord.

Vid mötet beslöts att man skall påbörja studier inom följande områden:

- åldrandet och dess konsekvenser för socialmedicinska förhållanden
- barnafödandet i ett socio-demografiskt och ekonomiskt sammanhang
- demografiska obalanser mellan länder runt Medelhavet.

Förberedelsarbetet för Europeiska befolkningskonferensen 1993 fortsätter. Konferensen kommer att arrangeras tillsammans med FN:s Ekonomiska kommission för Europa (ECE).

Skr. 1991/92:164
Bilaga

4. Utbildning, kultur, kulturmiljövård och idrott

a) *Utbildning, kultur och kulturmiljövård*

Allmänt

Genom att ansluta sig till 1954 års Europeiska kulturkonvention kan länder som inte är medlemmar av Europarådet delta i utbildnings- och kultursamarbetet. Under år 1991 tillträdde Sovjetunionen och Rumänien kulturkonventionen. Antalet medlemmar i kulturstyrelsen (CDCC) uppgår därmed till 31 länder. Av länderna i det tidigare östeuropeiska blocket har Albanien och de baltiska staterna ännu inte anslutit sig till kulturkonventionen. Vidare råder oklarhet om i vad mån de länder som ingick i sedermera upplösta Sovjetunionen kommer att knyta an till kultursamarbetet.

Vid ett av Spanien initierat kulturministermöte i Leon den 21-23 mars 1991 diskuterades en eventuell roll för Europarådet som samordnare av det kulturella kontaktarbetet inom ramen för ESK-processen. Samma fråga utgjorde en av huvudpunkterna vid ett kulturavssymposium för ESK-länderna i Krakow den 28 maj-7 juni 1991. Dessa initiativ och de central- och östeuropeiska staternas inträde i CDCC har aktualiserat en översyn av den Europeiska kulturkonventionen och formerna för det breddade kultursamarbetet. Ministerkommittén har uppdragit åt sekretariatet att utarbeta direktiv till en förstudie, där ramarna för ett fortsatt utredningsarbete skall anges. Frågan kommer att beredas vidare i CDCC och ministerkommittén under år 1992.

Kommittéarbetet

Europarådets arbete med kultur- och utbildningsfrågor bedrevs under år 1991 med en sedan år 1990 ny struktur. CDCC har fyra underkommittéer: kulturkommittén (CC-CULT), kulturavskommittén (CC-PAT), utbildningskommittén (CC-ED) och en kommitté för universitetsfrågor (CC-PU).

År 1991 utgjorde således det första hela verksamhetsåret för CDCC i dess nya organisation med en styrkommitté och fyra fackkommittéer. CDCC höll under året två plenarmöten, ett i februari och ett i december. Därvid kom stort utrymme att ägnas åt konsolidering av verksamhetsformerna. Då saksamheten i programfrågor genomgående sker i fackkommittéerna har CDCC:s funktion som styrkommitté förändrats. Dess huvuduppgift blir härnäst närmast att ge generella anvisningar för fackkommittéernas arbete och formellt fastställa det samlade verksamhetsprogrammet. Sekretariatet har utarbetat en långtidsplan för de olika verksamhetsgrenarna för perioden 1992-95. Denna plan skulle, med rullande förnyelse, kunna tjäna som ett

övergripande planeringsinstrument för verksamheten. En långsiktig planering framstår som särskilt angelägen bl.a. mot bakgrund av de krav på insatser som förväntas komma från de nya medlemsstaterna.

Kulturkommittén

Vid kulturkommitténs vårmöte fortsatte den diskussion om arbetets framtida inriktning, som inletts föregående år. På svenskt initiativ anmodades delegationerna att redovisa sina förväntningar på kommitténs verksamhet. Av den sammanställning som redovisades vid kommitténs höstmöte framgår att flera länder från Central- och Östeuropa har stora förhoppningar på Europarådet när det gäller att lösa akuta problem i medlemsländerna. Kommitténs verksamhetsprogram har fått en betydande budgetförstärkning, vilket kan ses som ett uttryck för Europarådets ambitioner att spela en större roll än hittills på kulturområdet.

Under året fortsatte arbetet med det högprioriterade s.k. länderförhållningsprojektet. De länder som hittills fått sin kulturpolitik granskad är Frankrike (1988) och Sverige (1989). Österrike, Spanien och Nederländerna förbereder f.n. nationella bakgrundsrapporter för en kommande granskning. Till projektet har knutits en rådgivande grupp med uppgift att lösa uppkommande problem i granskningsarbetet.

Inom ramen för projektet Europeiska kulturvägar har Danmark fått projektansvaret för Hansavägen och Sverige ansvaret för Vikingavägen.

Kommittén har intagit en restriktiv hållning när det gäller engagemang i nya stora projekt. Vissa av generalsekretären föreslagna projekt av manifestationskaraktär, t.ex. proklamerandet av ett alleuropeiskt kulturår och utarbetandet av en deklARATION om det mångkulturella Europa, har inte vunnit gehör hos kommittén.

Boken, bokmarknaden och läsintresset valdes som huvudtema för 1992 års europeiska kulturministermöte i Frankrike.

Kulturarvskommittén

Arbetet i kommittén präglades av det vidgade deltagandet från Central- och Östeuropa. Inom ramen för ESK-processen arrangerades sålunda våren 1991 i Krakow ett symposium om det europeiska kulturarvet. I slutdokumentet gavs Europarådet en plattform för att också i relation till ESK-processen driva de europeiska kulturarvsfrågorna.

Med bl.a. denna utgångspunkt har kommittén under året drivit sitt programarbete vidare i syfte mot ökad tydlighet och i en stämning av ökad politisk uppmärksamhet. Också kulturarvskommittén har sålunda fått förstärkta resurser. Från svensk sida har man varit aktiv i programarbetet och fått ett gott genomslag för bl.a. idén om ett vidgat europeiskt samarbete kring de problem som luftföroreningarna orsakar i form av skador på kulturminnen och kulturföremål.

En arbetsgrupp under svenskt ordförandeskap har tagit fram förslag till en reviderad konvention om det arkeologiska kulturarvet med sikte på presentation och undertecknande vid 1992 års ministerkonferens för kulturarvsfrågor på Malta.

Utbildningskommittén

Skr. 1991/92:164
Bilaga

Med prioritering av kvalitet framför kvantitet har, bl.a. med kraftigt stöd av Sverige, arbetet under de senare åren koncentrerats till i princip två större utbildningsprojekt inom CDCC:s område. Det ena av dessa är "Utbildning på högstadie- och gymnasienivå i Europa". Projektet har som mål att stimulera utveckling av utbildning som kan ge Europas ungdomar de kunskaper, färdigheter och attityder som behövs i framtidens Europa, förbereda dem för högre utbildning, rörlighet och dagligt liv i ett mångspråkigt och mångkulturellt Europa samt göra dem medvetna om deras gemensamma kulturarv och ansvar som européer. Inom projektet fortsätter också arbetet för ett utökat skol- och elevutbyte.

Inom utbildningskommitténs andra stora projekt, om språkundervisning, har verksamheten med ett slags "dubbelseminarier" utvidgats. I denna nya form utvecklas verksamheten vid det första seminariet under en mellanperiod och utvärderas vid ett andra seminarium något eller några år senare. Därutöver hölls på senhösten ett viktigt seminarium om möjligheterna att arbeta fram en gemensam europeisk referensram för att beskriva mål och kompetenser för undervisningen i moderna språk.

Efter ett antal förstudier för ett projekt om distansundervisning, som hade föreslagits av den parlamentariska församlingen, beslöt utbildningskommittén att inte gå vidare med projektet.

Kommittén för universitetsfrågor

Specialkommittén för högskolefrågor (CC-PU) påbörjade under år 1991 en omorientering av sitt arbete, så att detta alltmer inriktas på insatser för att underlätta och stödja utvecklingen på högskoleområdet i de central- och östeuropeiska länderna. I samband härmed sker också en allmän koncentration av kommitténs arbete till ett mindre antal projekt.

En viktig del av kommitténs verksamhet avser frågor om lärares och studerandes rörlighet över gränserna. I juni 1991 trädde en konvention i kraft om att en studieperiod i annat land skall erkännas såsom motsvarande studier vid den egna institutionen, om det finns ett avtal mellan institutionerna och om den studerande har fått ett tillfredsställande utbildningsbevis.

Inom ramen för Europarådets nätverk av internationella informationscentra för akademisk rörlighet och ekvivalens (NEICS) finns sedan år 1990 en arbetsgrupp för att bereda erkännandefrågor mellan länder i Öst- och Västeuropa (NEED). Den består av representanter för Nederländerna, Polen, Sverige, Tjeckoslovakien, Tyskland, Ungern och Österrike. Gruppen har av CC-PU fått i uppdrag att undersöka villkoren för att de nya medlemmarna i Europarådet skall kunna ansluta sig till konventionerna för erkännande av utbildning.

CC-PU har nu godkänt de principer för god praxis i akademiska erkännandefrågor som arbetades fram av en expertkonferens under år 1990.

Inom CC-PU lades vidare ett förslag till ministerkommittén om förenklade visaformaliteter för studerande. Slutligen hölls hösten 1991 ett möte med Tjeckoslovakien som värd om akademisk rörlighet i Europa.

Övrigt

Det 17:e utbildningsministermötet hölls i Wien i oktober. Mötets tema var "Den europeiska dimensionen inom utbildningsväsendet: undervisning och innehåll". I mötet deltog 29 medlemsländer. Därutöver deltog som observatörer representanter för EG, Unesco, OECD, EFTA och Nordiska ministerrådet samt bl.a. representanter för de baltiska staterna och Albanien.

Konferensen enades om att "den europeiska dimensionen" måste gälla Europa i dess vidaste geografiska bemärkelse. Inriktningen på en europeisk enighet får inte gå ut över Europas mångfald och inte heller sluta i en eurocentrism. Konferensen ägnade stor uppmärksamhet åt utvecklingen i Central- och Östeuropa och i de baltiska staterna. För att stödja reformarbetet där och möta de mest akuta utbildningsbehoven i de aktuella länderna antog konferensen ett antal förslag om bl.a. skol- och elevutbyten och fortbildning i moderna språk.

Konferensen antog också ett antal resolutioner, bl.a. en om kulturstyrelsens fortsatta arbete i den nämnda koncentrationens tecken och en om omedelbar nödhjälp från alla medlemsländer till skolor i Albanien. I fråga om det sistnämnda gjordes för svensk del en relativt omfattande insamling av skolmateriel i Göteborg.

b) Idrott

Idrottskommittén (CDDS) genomförde sitt fjortonde styrkommittémöte i mars månad. Vid detta möte lades bl.a. årets verksamhetsprogram fast. Sveriges riksiddrottsförbunds VD, Bengt Sevelius, valdes till idrottskommitténs ordförande.

Utvecklingen av en bredare europeisk anslutning till Europarådets kulturkonvention har bidragit till att frågor av intresse för de nya medlemsstaterna har fått en starkare prioritet i samarbetet. Under året arrangerade CDDS därför seminarier i dessa länder vilka genomfördes utifrån respektive lands önskemål.

Under året genomförde CDDS verksamhet inom följande program: "Idrottens etik", "Idrott och ekonomi" och "Idrotten i det framtida Europa". Under året sammanträdde även de särskilda expertgrupperna för forskning och informationsutbyte. Expertmöten ägde rum om bl.a. idrottens ekonomiska betydelse.

Sverige har följt arbetet inom övervakningsgruppen för läktarvårdskonventionen. Gruppens arbete har bidragit till att nå en ökad internationell förståelse för utvecklingen i Europa på detta område.

Övervakningsgruppen för antidopningkonventionen bedrev under året verksamhet där Sverige deltog. Allt fler länder ansluter sig till konventionen vilket ökar dess betydelse i det europeiska samarbetet.

I april deltog Sverige vid en informell ministerkonferens i Budapest. Frågor som diskuterades under konferensen var främst relaterade till idrotten och den nya utvecklingen i Central- och Östeuropa.

5. Ungdomsfrågor

a) Ungdomskommittén

Kommittéarbetet

Styrkommittén för ungdomsfrågor (CDEJ) höll under året sina sjunde och åttonde möten. Det huvudsakliga arbetet i kommittén gällde olika sätt förbättra ungdomars rörlighet i Europa i enlighet med bilagan till slutdokumentet från 1990 års ungdomsministerkonferens, som drar upp principer och strategier för det fortsatta arbetet.

Kommittén lade också ned stort arbete på att hitta former för verksamheten i länderna i Central- och Östeuropa samt att göra det möjligt för ungdomar från dessa länder att i större utsträckning delta i fondens och centrets aktiviteter. Två expertgrupper ägnade sig åt lokala ungdomsprojekt respektive ungdomsforskning.

Övrigt

Under året lade Europarådets generalsekreterare fram ett förslag om att omorganisera ungdomsverksamheten inom Europarådet. Förslaget går ut på att ett nytt ungdomsdirktorat bildas. Ungdomsfrågorna torde genom detta få högre status. Som uppföljning av ungdomsministerkonferensen år 1990 tecknades ett delavtal mellan Europarådet å ena sidan och Europeiska ungdomskortskonferensen å andra sidan.

b) Europeiska ungdomsfonden (EYF) och Europeiska ungdomscentret (EYC)

Den Europeiska ungdomsfonden delade under år 1991 ut knappt 13 miljoner franska francs till ca 176 projekt inom områden som öst/väst, miljö, nord/syd, ungdomsutbyte, sociala problem etc. Dessutom delades bidrag ut till de internationella ungdomsorganisationernas administration och tidningar. Av fondens medel användes 21 % för aktiviteter i Central- och Östeuropa. Sverige bidrog med drygt 530 000 kronor till fondens budget. Förutom det reguljära bidraget innefattar denna summa också ett extra bidrag. Det Europeiska ungdomscentret anordnade 38 seminarier för ungdomar, åtta språkurser och ett symposium. Nära 1 600 ungdomar deltog.

6. Hälso- och sjukvård

Styrkommittén för hälso- och sjukvård (CDSP) höll under år 1991 två möten.

Under året fortsatte uppföljningen av 1987 års europeiska hälsoministermöte i Paris i ämnet "Europeiskt samarbete kring frågor om organtransplantationer". Som en uppföljning av temat för 1990 års hälsoministermöte på Cypern pågår f.n. inom kommittén ett projektarbete med ämnet "Tvärvetenskaplig utbildning för hälso- och sjukvårdspersonal".

CDSP och dess arbetsgrupper har under en följd av år lagt stor vikt vid arbete med förebyggande hälsovård. Stöd har lämnats till lokala projekt och

kurser för främjande av förebyggande psykisk hälsovård för utsatta grupper samt för hälsouppläsning, bl.a. inom skolhälsovårdens ram, med särskild inriktning på alkohol, tobak och andra beroendeframkallande medel.

En viktig del av kommitténs hittillsvarande verksamhet har varit utdelning av stipendier som bidrag till studieresor för hälso- och sjukvårdspersonal och andra personalgrupper som har anknytning till hälso- och sjukvården samt till kursverksamhet. Stipendieverksamheten bedrivs fr.o.m. år 1991 i en ändrad organisation, närmare knuten till kommittén.

Tonvikten i de nämnda verksamheterna lades i ökad utsträckning på stöd till grupper och ämnesområden som har svårt att på annat sätt få stöd för sådan kunskapsutveckling, och till de mindre länder inom Europaområdet som har särskilda problem beträffande fortbildning av hälso- och sjukvårdspersonal. Som en följd av utvecklingen i Central- och Östeuropa uppmärksammades behovet av särskilda insatser i dessa delar av Europa på olika sätt av kommittén.

En annan omfattande del var arbetet beträffande blodgivning och blodprodukter. En fast kommitté och arbetsgrupper tar inom detta område fram underlag för europeiska överenskommelser, gör kunskapsöversikter och bedriver kursverksamhet m.m.

Kommittén bedrev, i huvudsak med hjälp av expertgrupper, arbete inom bl.a. följande områden:

- organisation av europeiskt samarbete kring organtransplantationer
- planering av försörjning med hälso- och sjukvårdspersonal m.m.
- socialmedicinska aspekter på barnmisshandel
- hur aids-epidemin påverkar hälso- och sjukvårdens organisation och den enskildes ställning.

I anslutning till CDSP:s möten hölls även möten med den särskilda kommittén med företrädare för de länder som anslutit sig till Konventionen om utarbetande av en europeisk farmakopé. Kommittén fattar de formella besluten om ikraftträdande av ändrade och nya delar av farmakopén, vilka beretts av den särskilda farmakopékommissionen. (Se närmare härom under avsnitt IV. a) Europafarmakopén).

Kommittén för biomedicinsk utveckling (CAHBI) antog i november 1991 förslag till rekommendation angående genetiska test och screening inom hälso- och sjukvården liksom förslag till rekommendation om användning av DNA-teknik inom rättsmedicinen.

Arbetet med förslag till en konvention om bioetik fortsatte. Förslag till ramtext till konventionen är under utarbetande. Samtidigt tillsattes två arbetsgrupper med uppgift att ta fram underlag för de två delfrågor man hittills beslutat skall fogas till ramkonventionen som protokoll. Dessa frågor gäller forskning och försök på människa samt samtyckesregler vid organdonation.

Planering skedde inför den rundabordskonferens för ordförandena i de nationella etiska kommittéerna som sedan ägde rum i Madrid i mars 1992.

En särskild arbetsgrupp har i uppgift att förbereda CAHBI:s andra symposium som planeras äga rum i december 1993. Temat för symposiet kommer att ligga inom området medicinsk genetik.

7. Frågor rörande miljö och regional planering

Skr. 1991/92:164

Bilaga

a) Miljöfrågor

Konventioner

Några särskilda konventioner undertecknades inte inom miljöområdet utan år 1991 kan sägas ha varit ett arbetsår.

Utarbetandet av en ramkonvention för jord- och landskapskydd fortsatte under år 1991, liksom arbetet inom området genetik och ekosystem.

I arbetet med miljö- och biotopskydd uppmärksammades bl.a. behovet att involvera Östeuropa.

Kommittéarbetet

Bernkonventionens permanenta kommitté sammanträdde i december och bland besluten kan nämnas att nordafrikanska länder i fortsättningen skall inbjudas att delta i arbetet. Ett antal växtarter fördes upp på appendix I-listan, dock inga svenska arter. Sverige redovisade en plan till skydd för bl.a. lövgrodan som kommittén förklarade sig vara nöjd med.

Vid det 460:e ställföreträdarkommittémötet i juni förnyades inte Europarådsdiplomet för den franska nationalparken Västra Pyrenéerna därför att skyddet för björnstammen och turismens utveckling i området inte överensstämmer med de kriterier som krävs för Europarådsdiplomet. Sverige stödde förslaget.

b) Regional planering

Någon särskild s.k. styrkommitté finns inte för frågor om regional planering. Dessa frågor behandlas av fackministerkonferensen för ministrar med ansvar för regional planering (CEMAT) och av den ämbetsmannakommitté som förbereder konferensens sessioner.

Ministerkonferensen höll sin nionde session den 4-5 november 1991 i Ankara. I konferensen deltog representanter för 25 av Europarådets medlemsländer och observatörer från Bulgarien, Polen och Rumänien.

Konferensen hade två teman, "Förbättrade instrument för att genomföra en rationell markanvändning" och "Nya perspektiv för regional planering på europeisk nivå". Ministrarna antog en resolution om respektive tema.

Ministerkonferensen accepterade en inbjudan från den norske ministern att hålla nästa session i Norge år 1994 och uttryckte som sitt önskemål att huvudtemat vid denna session skulle vara "Strategier för hållbar regional utveckling i Europa bortom år 2000".

8. Regionala och kommunala frågor

Rekommendationer och konventioner

Ministerkommittén antog i mars 1991 en rekommendation R(91)4 om utjämning av resurser mellan kommuner. Rekommendationen innehåller principer för ett finansiellt utjämningsystem med syfte att bidra till bättre balans i fördelningen av resurser för lokal offentlig service.

I november 1991 beslöt ministerkommittén att anta en konvention om utlänningars deltagande i offentlig verksamhet på kommunal nivå och att öppna konventionen för undertecknande den 5 februari 1992. Vid detta tillfälle undertecknades konventionen av bl.a. Sverige. I konventionen behandlas dels frågan om rösträtt och valbarhet för invandrare i kommunala val, dels frågan om yttrandefrihet, mötesfrihet och föreningsfrihet för invandrarna i deras relationer till kommunala organ, dels möjligheterna att inrätta rådgivande organ för invandrarna i kommunerna.

Kommittéarbetet

Styrkommittén för kommunala och regionala frågor (CDLR) höll under år 1991 två möten i Strasbourg. Kommittén behandlade därvid bl.a. olika kommunalekonomiska frågor, de förtroendevaldas arbetsvillkor och tillämpningen av den Europeiska konventionen om kommunal självstyrelse (SÖ 1989:34). Förslag till en rekommendation om kommunernas upptagande av lån överlämnades till ministerkommittén. Vidare utarbetade CDLR förslag till en handbok för observatörer av allmänna val i framväxande demokratier. Kommittén medverkade även i övrigt i samarbetet för bistånd i utvecklingen av lokal demokrati i Central- och Östeuropa.

För frågor om kommunalt och regionalt samarbete över riksgränser har en särskild expertkommitté inrättats under CDLR. Den höll under år 1991 två möten i Strasbourg. Bl.a. diskuterades effekterna för gränsregionerna av EG:s inre marknad. Vidare har kommittén följt tillämpningen av den Europeiska rankonventionen om samarbete över riksgränserna mellan lokala och regionala samhällsorgan (SÖ 1981:23)

Övrigt

Den nionde europeiska kommunministerkonferensen ägde rum i Bergen, Norge, den 15–16 maj 1991. Huvudteman vid konferensen var

- decentralisering och stärkt kommunal självstyrelse
- demokratiskt deltagande och demokratisk kontroll.

Nästa europeiska kommunministerkonferens äger rum i Nederländerna år 1993. Den skall ägnas dels åt storstadsfrågor, dels åt frågor om direkt demokrati, bl.a. lokala folkomröstningar.

9. Rättsfrågor

Rekommendationer

Ministerkommittén antog under år 1991 ett antal rekommendationer inom sektorn rättsfrågor.

Rekommendationen R(91)1 om administrativa sanktioner innehåller grundläggande regler om hur medlemsländernas administrativa sanktioner bör vara utformade.

På det familjerättsliga området antogs rekommendationen R(91)9 om skyndsamma åtgärder i vissa familjerättsliga angelägenheter. Rekommendationen innehåller principer, som är ägnade att främja snabba hjälp- och stöd-

insatser för barn och andra utsatta grupper. Målsättningen med dessa principer är att åstadkomma snabba avgöranden i domstolar och andra organ i en rad frågor med anknytning till familjen. I rekommendationen understryks särskilt behovet av att nå ut med information om de möjligheter som står till buds samt vikten av hjälp åt de behövande att hävda sin rätt.

På området för skydd för personuppgifter antogs rekommendationen R(91)10 om utlämnande till tredje man av personuppgifter som finns hos offentliga organ. Rekommendationen ger riktlinjer om integritetsskyddande åtgärder avseende allmänhetens och företags uttag av personuppgifter från offentliga ADB-register. Sverige har, mot bakgrund av offentlighetsprincipen, reserverat sig mot en av bestämmelserna i rekommendationen

Minsterkommittén antog vidare en rekommendation om åtgärder för att skydda barn och ungdomar mot utnyttjande för prostitution och pornografi. Rekommendationen – R(91)11 – innehåller bl.a. riktlinjer för informations- och utbildningsinsatser och om stödåtgärder för unga i riskzonen.

Kommittéarbetet

Styrkommittén för juridiskt samarbete (CDCJ) höll under året sina 55:e och 56:e möten. Kommittén föreslog under året ministerkommittén att anta den nämnda rekommendationen om skyndsamma åtgärder i familjerättsliga angelägenheter.

CDCJ behandlade också vissa expertkommittéers verksamhet, bl.a. de kommittéer vilka arbetar med frågor om integritetsskydd i "datasamhället" och med frågan om ansvar för ersättning för miljöskador. CDCJ beslutade under året att den familjerättsliga expertkommittén skulle påbörja arbetet med en europeisk konvention om barns rättigheter. Vidare beslutade CDCJ föreslå ministerkommittén att upprätta en expertkommitté i processrättsliga frågor. Dessutom ägnades fortsatt uppmärksamhet åt utvecklingen av det juridiska samarbetet med länderna i Central- och Östeuropa.

Styrkommittén för brottsfrågor (CDPC) höll under året sitt 40:e möte. Vid mötet behandlades den tidigare nämnda rekommendationen om åtgärder för att motverka att barn och ungdomar utnyttjas för prostitution och pornografi. Inom CDPC pågår för närvarande utredningsarbete som gäller principer för straffmätning och påföljdsval samt behandling av drogmissbrukare och aids-sjuka inom kriminalvården. Under året inleddes dessutom ett nytt projekt som gäller straffrättsliga åtgärder till skydd för miljön.

Övrigt

Ett informellt möte med de europeiska justitieministrarna hölls i Ottawa, Canada, under tiden 17–19 juni 1991. Förutom ministrarna från Europarådets medlemsstater deltog justitieministrarna från Bulgarien, Jugoslavien, Polen, Rumänien, Tjeckoslovakien och USA i mötet. Vid mötet behandlades två ämnen; "Dom, villkorlig frigivning och påföljder inom straffrätten" och "Medborgaren och lagen".

III. Europarådets sociala utvecklingsfond

Europarådets sociala utvecklingsfond bildades år 1956. Fonden antog detta arbetsnamn under år 1989. Dess officiella titel är Europarådets fond för bostättning och regional utveckling. Samtliga Europarådets medlemsländer utom Irland, Polen, Storbritannien, Tjeckoslovakien, Ungern och Österrike är anslutna till fonden. Härutöver är den Heliga Stolen medlem. I början av år 1986 associerades dessutom Jugoslavien som medlem under en femårsperiod.

Fonden bildades ursprungligen som ett instrument i flyktingpolitiken, men är numera även inriktad på att finansiera infrastruktur-, sysselsättnings- och bostadsbyggnadsprojekt i regioner med stora befolkningsomflyttningar. Högsta prioritet ges insatser i samband med inhemska flyktingströmmar och naturkatastrofer. På senare tid har även ett antal större utbildnings- och sjukvårdsprojekt finansierats. Vid diskussioner om Europarådets bidrag till en balanserad ekonomisk och social utveckling mellan medlemsländerna spelar fonden en framträdande roll, eftersom den är rådets enda konkreta instrument för att påverka utvecklingen inom detta område.

Fonden använder numera XEU (Europeiska valutaenheten, ECU) i sin redovisning (1 XEU motsvarade den 31 december 1991 7,45 kronor).

Under år 1991 genomfördes en fjärde kapitalökning i fonden. Ett av syftena därmed var att skapa resurser för finansiering av projekt i länder i Central- och Östeuropa som väntas bli medlemmar i fonden. Medlemsländernas insatser i fonden uppgår efter ökningen till sammanlagt 1 104 milj. XEU i form av inbetalda medel, garantiåtaganden och vinstmedel som tillförts enskilda medlemsländer. Härtill kommer att fonden vid utgången av år 1991 hade reserver och vinstmedel på 244 milj. XEU. Till det egna kapitalet räknar fonden också s.k. cviga lån, som upptagits på sammanlagt 477 milj. XEU.

Med dessa medel som bas kan fonden på jämförelsevis fördelaktiga villkor ta upp lån på den internationella kapitalmarknaden. Dessa lån förmedlas sedan till projekt i medlemsländerna med den inriktning som beskrivits ovan. En liten del av utlåningen sker på speciellt fördelaktiga villkor, för närvarande en procents ränta. Denna subventionerade utlåning bekostas av en del av fondens vinstmedel.

Sedan sin tillkomst och till slutet av år 1991 har fonden finansierat projekt i medlemsländerna om totalt 8 788 milj. XEU räknat i löpande valutakurs. Vid årsskiftet utestående lån, omräknade till aktuell valutakurs, uppgick till 6 466 milj. XEU, varav 72 milj. XEU som subventionerade lån. De största låntagarna under senare år (1980–1991) har varit Italien och Turkiet (vardera 31 % av lånebeloppet), Cypern (10 %), Grekland (9 %), Spanien (9 %) och Portugal (6 %). Det ändamål som erhållit mest lån är bostadsbyggnad, vilket fått drygt en fjärdedel av lånebeloppet. Sedan följer infrastrukturinvesteringar samt speciella åtgärder för flyktingar och migranter.

Fondens verksamhet har under de senaste åren expanderat kraftigt. Nyutlåningen under år 1991 uppgick således till 987 milj. XEU. Trots denna expansion väntade vid årsskiftet 1991/92 godkända projekt för 2 255 milj. XEU på finansiering. Fondens redovisade vinst, efter avsättning till en särskild reserv för "politiska" risker i långivningen, uppgick år 1991 till 31,2 milj. XEU.

Sverige inträdde i fonden år 1977. Vår andel i fondens kapital uppgår efter den under året genomförda ökningen till 36 milj. XEU, vilket motsvarar 3,5 % av medlemsländernas insatser. Av detta belopp har 3,9 milj. XEU betalats in och 32,1 milj. XEU är ett garantiåtagande. Sverige har bl.a. eftersträvat att utlåningen skall få en bättre geografisk fördelning och koncentreras till de socialt angelägnaste projekten, att en större andel av fondens vinst skall användas för lån på särskilt fördelaktiga villkor samt att flera länder skall ansluta sig till fonden.

IV. Övrigt

a) Europafarmakopén

Sedan år 1975 har Sverige varit anslutet till Europarådets Konvention om utarbetande av en europeisk farmakopé (Ph Eur). Denna innehåller kvalitetsnormer för läkemedelssubstanser och vissa färdiga läkemedel och har bindande giltighet i de länder som är anslutna till konventionen. Tjugo länder i Västeuropa har ratificerat konventionen.

Den första upplagan av Europafarmakopén trädde i kraft i Sverige den 1 januari 1978. Den andra upplagan i alla dess delar trädde i kraft i medlemsländerna den 1 juli 1987. Under år 1991 utgavs ytterligare ett häfte (fascicule 15) av den andra upplagan med standarder och föreskrifter.

Sverige var representerat vid samtliga tre kommissionsmöten under år 1991. I de ca 25 expertgrupper som förbereder och bearbetar material, som skall ingå i farmakopén, medverkade 15 svenska representanter hämtade från statliga laboratorier, den farmaceutiska industrin och Apoteksbolaget. De olika experterna ansvarar för ett omfattande experimentellt förarbete på sina respektive laboratorier. De statliga laboratorierna representeras av Läkemedelsverket, Statens bakteriologiska laboratorium och Statens veterinärmedicinska anstalt. Arbetet samordnas i Sverige av Svenska farmakopékommittén vid Läkemedelsverket.

Europafarmakopén har stor normgivande betydelse för läkemedelskvalitet och tillämpas av Läkemedelsverket och läkemedelsindustrin vid registrering och kontroll av läkemedel samt vid Apoteksbolagets beredning och hantering av läkemedel.

Under år 1991 fastställdes 90 nya monografier för införande i Europafarmakopén, vilket innebär en 30-procentig ökning jämfört med år 1990.

År 1991 påbörjades en ny prioritetsomgång inom Europasamarbetet för att få fram vilka läkemedelssubstanser, läkemedelsformer och bruksfärdiga läkemedel som man skall arbeta med under de närmaste åren. För svenskt vidkommande anses den medicinska betydelsen utgöra det viktigaste kriteriet att ta hänsyn till vid prioriteringen. Nytt för denna prioriteringsomgång är att man också skall se över om några redan befintliga monografier i Ph Eur av företrädesvis minskad medicinsk betydelse skall utgå.

Under år 1991 fortsatte diskussionerna med representanter för den gemensamma marknaden, läkemedels- och kemiindustrins olika intresseorganisationer samt med olika europeiska myndigheter om ett utökat samarbete

på läkemedelsområdet med tonvikt på att underlätta läkemedelskontroll och läkemedels godkännande i Europa. Diskussionerna ledde fram till beslut om en certifieringsprocess vad gäller läkemedelsråvarors kvalitet, vilket betyder att farmakopén kan certifiera olika företags produkter på frivillig bas. Certifieringen kommer att innebära att produkterna i fråga överensstämmer vad gäller kvalitetskraven med dem som specificeras i gällande Europafarmakopé. Förhandlingarna som påbörjades under år 1990 om att starta ett gemensamt program för Europarådet, den gemensamma marknaden och EFTA-länderna kring en utökad verksamhet för standardiseringen av biologiska produkter ledde fram till ett avtal under år 1991.

b) Pompidougruppen (narkotikafrågor)

Pompidougruppen inrättades år 1971 i huvudsak som ett forum för erfarenhetsutbyte i Västeuropa. Initiativet togs av den dåvarande franske presidenten Georges Pompidou och var ett svar på det växande narkotikaproblemet i Europa. Gruppen hade fram till år 1980 ingen formell status men blev då en samarbetsgrupp inom Europarådet.

Ursprungligen hade gruppen 16 medlemmar men medlemsantalet uppgår i dag till 25. Under år 1991 omfattade samarbetet förutom de flesta västeuropeiska länderna även Polen, Tjeckoslovakien och Ungern. Andra länder i Central- och Östeuropa inbjuds att på ad hoc-basis delta i olika aktiviteter anordnade av Pompidougruppen. En arbetsgrupp tillsattes i november 1991 för att se över Pompidougruppens arbetsformer och resurser mot bakgrund av dels det utökade medlemsantalet, dels det samarbete som kan förutses i förhållande till icke-medlemsländer i Central- och Östeuropa.

Arbetet i Pompidougruppen rör såväl förebyggande insatser i syfte att minska efterfrågan på narkotika som insatser inom kontrollpolitikens område. Samarbetet är således tvärscktoriellt. De ministrar som ansvarar för samordningen av narkotikafrågor möts i princip vart tredje år och beslutar då om inriktningen på samarbetet fram till nästa ministermöte. Mellan ministermötena sammanträder representanter för medlemsländerna (s.k. permanenta korrespondenter) två gånger om året för att besluta om konkreta åtgärder och för att rapportera om pågående och planerade insatser i de olika medlemsländerna.

Vid ministermötet i november 1990 antogs ett nytt program för Pompidougruppens arbete under de följande tre åren. Bl.a. framhålls där betydelsen av olika förebyggande insatser för att minska efterfrågan på narkotika. Sverige deltar aktivt i det arbetet, bl.a. genom medverkan i en arbetsgrupp om massmedias roll i det drogförebyggande arbetet och i en arbetsgrupp som behandlar frågor om rättsväsendet och det förebyggande arbetet. Sverige deltar även i det omfattande epidemiologiska samarbete som pågår inom Pompidougruppens ram. Programmet omfattar även samarbete mot illegal handel med narkotika. Inom det området deltar Sverige i en samarbetsgrupp för narkotikakontroll vid flygplatser.

På initiativ av Europarådet och i samverkan med EG hölls i maj 1991 i Oslo den första all-europeiska ministerkonferensen om narkotikafrågor. En

handlingsplan för uppföljning av konferensen är under utarbetande. Planen omfattar en mängd olika områden, alltifrån epidemiologiskt samarbete till insatser mot s.k. tvättning av pengar.

Skr. 1991/92:164
Bilaga

c) Handikappfrågor

Sverige deltar sedan år 1986 i Europarådets kommitté för handikappfrågor. Arbetet bedrivs – förutom i kommitténs ordinarie möten – i expertgrupper, varav Sverige deltar i två. Den ena expertgruppen arbetar med frågor om Världshälsoorganisationens (WHO) internationella klassifikation för funktionshinder, den andra expertgruppen har reviderat ett grunddokument för Europarådets policy på handikappområdet. Kommittén tog under år 1990 initiativ till en ministerkonferens om "Självständigt boende för handikappade". Konferensen ägde rum i Paris den 7–8 november 1991. Vid konferensen antogs också det reviderade grunddokumentet.